

ישיבת שדולה

להסדרת ועדי שכונות בערי ישראל

**השדולה נרשמה ע"י ח"כ עמית הלוי מסיעת "הליכוד", ביוזמת מרכז
המחקר "דור מוריה"**

26 במרץ 2025

מסמך זה הוכן על ידי מרכז המחקר "דור מוריה", במסגרת פעילות שדולת הכנסת להסדרת ועדי שכונות בערי ישראל. המסמך מהווה נימוק להכרח בהסדרת ועדי שכונות, ככלי לפתרון בעיות החריפות בחברה הישראלית.

המסמך מציג ניתוח מקיף של הפילוגים החברתיים-פוליטיים בחברה הישראלית ומציע אסטרטגיות חדשניות להתגבר עליהם. המסמך מבוסס על 14 מחקרים סוציולוגיים כלל-ארציים ו-5 סקרי מומחים, שנערכו בשנים 2023-2025 בשיתוף עם חברות הסקרים המובילות בישראל "מאגר מוחות" ו"גיאוקרטוגרפיה".

צוות הכותבים:

לולה קולפינה - דוקטור לסוציולוגיה, חוקרת באוניברסיטת חיפה

איגור קמיניניק - מנהל מרכז המחקר

בוריס לזרב - דוקטור לכימיה אנליטית, חבר מועצת העיר חיפה לשעבר (1998-2008), מומחה בתחומי התארגנות קהילתית עצמית ושלטון מקומי.

מיכאל פינקל - דוקטור למדעי המדינה, מומחה להלכה

ויטלי ברבינינקו - דוקטור למשפטים, יו"ר מועצת רובע אודסה

דן פיותקין – מומחה למשפט בינלאומי, יו"ר המועצה המפקחת של "דור מוריה".

תוכן העניינים

מבוא

- על המסמך
- צוות הכותבים

1. הקרעים החברתיים בחברה הישראלית: אבחון הבעיה

- 1.1. תופעת "הבועה האונטולוגית"
- 1.2. נתונים אמפיריים
- 1.3. מגבלות הגישות המסורתיות

2. אסטרטגיה להתגברות על הבועה האונטולוגית: מודל תלת-רמתי

- "אני והעיר" - ועדי שכונות
- "אני והמדינה שלי" - בנקאות הלכתית
- "אני והעולם" - אשכול אזורי אברהמי

2.1. רמת המיקרו: ועדי שכונות כמוסד להתארגנות דמוקרטית

- 2.1.1. הצדקת הצורך ברפורמה
- 2.1.2. מודל ועדי השכונות

2.2. רמת המאקרו: תמונת עתיד חדשה לישראל

- 2.2.1. ישראל כגשר טכנולוגי
- 2.2.2. אשכול כלכלי אברהמי

3. בנקאות הלכתית: בסיס פיננסי להתארגנות אזרחית

- 3.1. מהות ועקרונות הבנקאות ההלכתית
- 3.2. קואופרטיב פיננסי "שותפות אברהמית"
- 3.3. השוואה לבנקאות אסלאמית

4. שילוב מרכיבי האסטרטגיה להתגברות על הפילוג החברתי

- 4.1. אפקט הסינרגיה של הגישה התלת-רמתית
- 4.2. מנגנוני השפעה על הבועה האונטולוגית

5. המלצות

- להביא לדיון בכנסת הצעת חוק
- לקבוע מנגנוני מימון לוועדי השכונות
- להקים צוות עבודה לפיתוח בסיס משפטי לבנקאות הלכתית
- לתמוך בניסוי של "בנקאות הלכתית"
- להעביר דו"ח על האיומים של "הבועה האונטולוגית" ודרכי ההתמודדות לעיון הנהלת הכנסת והממשלה

נספח: ניסיון בינלאומי

- דוגמאות לתפקוד מוצלח של ועדי שכונות במדינות שונות
- אישור ליעילותם של מבנים אלה

1. הקרעים החברתיים בחברה הישראלית: אבחון הבעיה

1.1. תופעת הבעה האונטולוגית

מחקרים רב-שנתיים שנערכו על ידי מרכז המחקר "דור מוריה" (14 מחקרים סוציולוגיים כלל-ארציים ו-5 סקרי מומחים בשנים 2023-2025), חשפו סוג חדש של פילוג בחברה הישראלית - **הבעה האונטולוגית**.

התפתחות של מתחים חברתיים

במהלך המחקרים זיהינו ארבעה שלבים רצופים בהתפתחות ניגודים חברתיים, המאפיינים את המעבר ממגוון חברתי נורמלי למצב מסוכן של בעיה אונטולוגית:

1. **הבדלים חברתיים** → מגוון טבעי של דעות ועמדות, הקיים בכל חברה ואינו מעכב דיאלוג בונה.
2. **מחלוקות אידיאולוגיות** → הבדלים שיטתיים בהשקפות, המבוססים על מערכות ערכים שונות, אך עדיין מאפשרים דיון וכבוד הדדי.
3. **קייטוב פוליטי** → התחזקות העימות, יצירת קבוצות יציבות עם השקפות מנוגדות, צמצום המגזר ה"אמצעי" של עמדות מתונות, והתגברות המרכיב הרגשי בדיונים.
4. **בעיה אונטולוגית** → מצב חדש איכותי, כאשר סתירות מתפתחות לתמונות מציאות אלטרנטיביות בלתי ניתנות לפיוס, שמחזקות את עצמן ואינן חדירות למידע חיצוני.

החברה הישראלית, לפי הנתונים שלנו, נמצאת כעת במעבר מהשלב השלישי לרביעי, מה שדורש התערבות מיידי.

בעיה אונטולוגית - זהו מצב שבו ניגודים חברתיים מתפתחים לתמונות מציאות אלטרנטיביות בלתי ניתנות לפיוס, היוצרות מערכת של ניגודים קשורים המחזקים את עצמם. בניגוד לפילוגים חברתיים רגילים, היא מאופיינת ב:

- אי-חדירות לרעיונות ועובדות אלטרנטיביים, הסותרים את תמונת העולם שהתגבשה
- דה-הומניזציה של נושאי דעות אחרות, תפיסתם כאויבים קיומיים
- דואליזם מניכאי: חלוקת העולם ל"בני אור" ו"בני חושך"
- "הידבקות" של דיכטומיות מרכזיות: אנחנו/הם, טוב/רע, אמת/שקר, שלנו/זרים, קדמה/תגובה

ההבדל בין בעיה אונטולוגית לבין פילוגים חברתיים מסורתיים

פרמטר	פילוגים חברתיים מסורתיים	בעיה אונטולוגית
טבע החלוקה	מחלוקות על נושאים ספציפיים ומדיניות	הבדלים יסודיים בתפיסת המציאות
יחס לעובדות	פרשנות שונה של עובדות מוכרות	יצירת מערכות אלטרנטיביות של "עובדות", דחיית מידע הסותר את תמונת העולם
תפיסת היריבים	יריבים פוליטיים או אידיאולוגיים	אויבים קיומיים, התגלמות הרוע
אפשרות לדיאלוג	דיאלוג אפשרי על בסיס כללים ונהלים מוכרים	דיאלוג מוקשה בשל היעדר שפה משותפת והנחות יסוד
מרכיב רגשי	משני ביחס לעמדות אידיאולוגיות	ראשוני, יוצר תלות רגשית באישור הצדק העצמי
שלמות העמדות	אפשרית הסכמה בנושאים מסוימים תוך מחלוקת באחרים	תפיסת "חבילה" של עמדות, כאשר השקפות בנושאים שונים מהוות מכלול בלתי נפרד

פרמטר	פילוגים חברתיים מסורתיים	בועה אונטולוגית
עמידות גבוהה לשינויים, מידע חדש מפורש כך שיאשר את ההשקפות הקיימות	אפשרי שינוי עמדות בהשפעת מידע חדש	עמידות גבוהה לשינויים, מידע חדש מפורש כך שיאשר את ההשקפות הקיימות
חלוקה בינארית ל"שלנו" ו"שלהם"	ריבוי קבוצות עם עמדות מגוונות	חלוקה בינארית ל"שלנו" ו"שלהם"
עמדות אידיאולוגיות כבסיס הזהות	עמדות אידיאולוגיות כחלק מהזהות	עמדות אידיאולוגיות כבסיס הזהות
נדרשות גישות לא שגרתיות, הפועלות בו-זמנית ברמות מיקרו ומאקרו	דיאלוג חברתי, פשרות פוליטיות, תוכניות חינוכיות	נדרשות גישות לא שגרתיות, הפועלות בו-זמנית ברמות מיקרו ומאקרו

1.2. נתונים אמפיריים

ניתוח גורמים וניתוח מתאמים של הנתונים חשף את היווצרותם בחברה הישראלית של שני אשכולות השקפת עולם עיקריים עם עקביות פנימית גבוהה:

אשכול דתי-מודגש:

- מדינת הלכה
- ציונות דתית
- היהודים כעם נבחר
- ייעוד ייחודי לישראל בעולם

אשכול חילוני-מודרניסטי:

- מדינה חילונית
- ציונות חילונית
- היהודים - אחד מהעמים העתיקים
- אוריינטציה למערב הקולקטיבי

מדדי רדיקליזציה מרכזיים:

- 61% מהישראלים בוחרים באופן שיטתי בעמדות רדיקליות בנושאי מפתח
- 76.2% מבעלי השקפות רדיקליות שומרים עליהן בכל הנושאים ללא תלות בתוכן
- רק 39% מהמשיבים מחזיקים בהשקפות מתונות
- 40% מהישראלים סבורים כי אף אחד מהפוליטיקאים הפעילים אינו תורם תרומה משמעותית לאיחוד החברה

בין המנהיגים העולמיים שיכולים להשפיע על התפתחות הסכמי אברהם (מלבד דונלד טראמפ), ציינו הישראלים: 28.9% הזכירו את ולדימיר פוטין, 17% – את שי ג'ינפינג ו-13.9% – את נרנדרה מודי.

1.3. מגבלות הגישות המסורתיות

בתנאים של בועה אונטולוגית, השיטות המסורתיות להתגברות על מחלוקות חברתיות אינן יעילות:

- תוכניות מידע והסברה אינן פועלות בשל אי-חדירות הבועה האונטולוגית למידע חיצוני
- פשרות פוליטיות נתפסות כבגידה בערכי היסוד
- גישור ופרקטיקות דיאלוג מוקשות בשל היעדר שפה משותפת והנחות יסוד
- פנייה לערכים משותפים מסובכת בשל היחלשות הבסיס הערכי של החברה

2. אסטרטגיה להתגברות על הבועה האנטולוגית: מודל תלת-רמתי

להתגברות על הבועה האנטולוגית אנו מציעים גישה מקיפה, המבוססת על מודל תלת-רמתי של זהות ואינטראקציה חברתית:

"אני והעיר" - ועדי שכונות: רמה מקומית, המחזירה לאזרחים שליטה על סביבתם הקרובה ויוצרת ניסיון מעשי של שיתוף פעולה עם שכנים בעלי השקפות שונות.

"אני והמדינה שלי" - בנקאות הלכתית: רמה לאומית, המשלבת ערכים מסורתיים עם צרכים כלכליים מודרניים, ויוצרת מרחב לשיתוף פעולה בין אזרחים דתיים וחילוניים.

"אני והעולם" - אשכול אזורי אברהמי: רמה גלובלית, הממצבת את ישראל כגשר טכנולוגי בין ציוויליזציות ומתגברת על הדיכוטומיה המוטעית "מזרח או מערב".

כל אחת מהרמות הללו מכוונת לפתרון היבטים ספציפיים של הבעיה, ויחד הן מהוות מערכת שלמה להתגברות על הבועה האנטולוגית.

2.1. רמת המיקרו: ועדי שכונות כמוסד להתארגנות דמוקרטית וכמכשיר לדמוקרטיה ישירה ברמה המקומית

ועדי שכונות (ועד שכונתי) מסיטים את תשומת הלב מעימותים אידיאולוגיים מופשטים לבעיות מעשיות קונקרטיות. יעילות גישה זו מבוססת על כך ש:

- בעיות מקומיות דוחקות מחלוקות אידיאולוגיות גלובליות - שאלות של פיתוח, בטיחות ואיכות חיים מאחדות אנשים עם השקפות פוליטיות שונות
- אינטראקציה ישירה הורסת סטריאוטיפים ודה-הומניזציה של "האחרים" דרך מגע אישי
- דמוקרטיה ישירה מחזירה לאזרחים תחושת שליטה ואחריות
- תוצאות נראות לעין יוצרות ניסיון חיובי של שיתוף פעולה

2.1.1. הצדקת הצורך ברפורמה

1. גידול האוכלוסייה ועיור:
 - מאז הקמת ישראל, אוכלוסייתה גדלה פי 15
 - יותר מ-20 ערים עם אוכלוסייה של מעל 100,000 תושבים
 - הבדלים גדלים באינטרסים של תושבי שכונות שונות
2. מגבלות המערכת הקיימת:
 - בחירות ברשימות מפלגתיות אינן מבטיחות אחריות אישית
 - היעדר מנגנונים לעבודה שיטתית עם בעיות מקומיות
 - אינטראקציה חלשה בין נבחרים ציבור לבוחרים
3. חוות דעת מומחים של מרכז המחקר והמידע של הכנסת (יוני 2024):
 - תמיכה בחיזוק המרכיב האישי בבחירות מקומיות
 - המלצה להקמת ועדי שכונות ככלי לביזור
 - ניסיון בינלאומי חיובי (גרמניה, מדינות סקנדינביה)

2.1.2. מודל ועדי השכונות

תפקידי ועדי השכונות:

- אינטראקציה עם התושבים: פגישות סדירות, סקרים, טיפול בפניות
- קביעת עדיפויות לפיתוח השכונה
- פיתוח וקידום פרויקטים מקומיים
- גיוס מימון נוסף
- פיקוח ציבורי על ביצוע פרויקטים

תהליך היווצרות:

- מועמד מגיש בקשה עם רשימת תמיכה (לפחות 100 חתימות של תושבי השכונה)
- נוצרת רשימה מקוצרת של 12 מועמדים עם מספר ההמלצות הגבוה ביותר
- ההצבעה מתקיימת ביום הבחירות המוניציפליות
- כל בוחר בוחר מועמד אחד
- 7-9 מועמדים שקיבלו את מספר הקולות הגדול ביותר מרכיבים את המועצה
- יו"ר הוועד הוא המועמד שקיבל את מירב הקולות

מעמד משפטי ומימון:

- מעמד של ארגון ללא מטרות רווח (עמותות)
- תקציב עירוני: 0.5-1% (כ-20 מיליון ש"ח ל-5 שכונות בחיפה)
- מימון ממשלתי: 100 ש"ח לתושב בשנה
- מקורות נוספים: מענקים, תרומות, חסויות

יתרונות המודל:

- ביזור השלטון
- חיזוק האחראיות באמצעות בחירות ישירות
- הגברת המעורבות האזרחית
- יצירת תחרות בריאה בין שכונות
- יצירת שכבת כוח אדם חדשה ברמה המוניציפלית

2.2. רמת המאקרו: תמונת עתיד חדשה לישראל

2.2.1. ישראל כגשר טכנולוגי

בתנאים של בועה אונטולוגית, יש צורך להציע חזון מאחד לעתיד, החורג ממסגרת הסתירות הקיימות. המושג **ישראל כגשר טכנולוגי בין המערב הקולקטיבי והדרום הגלובלי** עונה על דרישות אלה, כי:

- חורג ממסגרת הדיכוטומיות הקיימות "מערב או מזרח"
- תואם את המיקום הגיאופוליטי האובייקטיבי של ישראל בצומת של אירופה, אסיה ואפריקה
- מתיישב עם התמיכה בהסכמי אברהם של רוב הישראלים
- נשען על שאיפות משותפות לראות את ישראל כמרכז כלכלי וטכנולוגי באזור

נתונים סוציולוגיים (פברואר 2025):

- 39% מהישראלים מאמינים שישראל יכולה להפוך למדינה המחברת את האינטרסים של המערב והדרום הגלובלי
- 58.3% מעריכים את שיתוף הפעולה עם מדינות בריקס ככיוון חשוב או מבטיח
- 63.7% רוצים לראות את ישראל כמרכז כלכלי באזור
- 58.7% - כמרכז טכנולוגי
- 63.3% רואים בהסכמי אברהם "פריצת דרך היסטורית"

בין המנהיגים העולמיים שיכולים להשפיע על התפתחות הסכמי אברהם (מלבד דונלד טראמפ), ציינו הישראלים: 28.9% הזכירו את **ולדימיר פוטין** – 17%, את **שי ג'ינפינג** ו-13.9% – את **נרנדרה מודי**.

2.2.2. אשכול כלכלי אברהמי

על בסיס הסכמי אברהם מוצע להקים **אשכול כלכלי אברהמי**, המאחד את ישראל ומדינות ערב. כיווני שיתוף פעולה מרכזיים:

- פיתוח תשתית אזורית
- יישום טכנולוגיות "אזור חכם" (Smart Region)
- ביצוע פרויקטים אקולוגיים משותפים
- יצירת מערכת אקולוגית פיננסית משותפת
- פיתוח ההון האנושי

3. בנקאות הלכתית: בסיס פיננסי להתארגנות אזרחית

3.1. מהות ועקרונות הבנקאות ההלכתית

בנקאות הלכתית היא מודל פיננסי המבוסס על עקרונות הדין היהודי (הלכה), שיכול להפוך לכלי יעיל לתמיכה ביוזמות אזרחיות, כולל פעילות ועדי שכונות.

עקרונות מרכזיים:

- **איסור על ריבית (ריבית)** - שימוש במנגנוני היתר עסקא במקום הלוואות מסורתיות עם ריבית
- **חלוקה הוגנת של סיכונים** - מודלים של שותפות, בהם הארגון הפיננסי והלקוח חולקים רווחים והפסדים
- **מבנה קואופרטיבי** - לקוחות הופכים לשותפים
- **אחריות חברתית** - מימון בעדיפות לפרויקטים בתחומי חינוך, בריאות ופיתוח בר-קיימא
- **השקעה בכלכלה ריאלית** - תמיכה בפרויקטים של תשתיות ויוזמות מקומיות

3.2. קואופרטיב פיננסי "שותפות אברהמית"

ליישום מעשי של מושג הבנקאות ההלכתית מסתיים רישום **הקואופרטיב הפיננסי "שותפות אברהמית"** כפיילוט לבחינת 'בנקאות הלכתית' וככלי למימון המגזר הריאלי של הכלכלה ופרויקטים של חברי הקואופרטיב, כולל ועדי שכונות.

יתרונות למערכת ועדי השכונות:

- גישה למימון המבוסס על עקרונות אתיים
- אפשרות ליישום פרויקטים חברתיים ללא שיעורי ריבית גבוהים
- שילוב במערכת מימון התואמת ערכים מסורתיים
- שיתוף תושבי השכונה בהחלטות פיננסיות
- יצירת מנגנונים שקופים להקצאת משאבים

3.3. השוואה לבנקאות אסלאמית

בטווח הארוך, בנקאות הלכתית יכולה להתאחד עם בנקאות אסלאמית במסגרת מערכת פיננסית אברהמית. למערכות אלו יש עקרונות אתיים דומים:

בנקאות אסלאמית	בנקאות הלכתית	מוצר פיננסי
מודרבה	היתר עיסקא	מימון ללא ריבית
מושרקה	שותפות	השקעה משותפת
איג'ארה	הסכם שכירות עם אופציית רכישה	ליסינג עם אופציית רכישה
מוראבחה	חבקר-חסין	מימון סחר
סוקוק	אגרות חוב הלכתיות	אגרות חוב ללא ריבית
קרד חסן	גמ"ח	מימון חברתי
תכאפול	קרנות ביטוח הדדיות	ביטוח

שילוב כזה:

- ייצור גילום חומרי של המשכיות אברהמית
- ייצור מנגנון לאינטגרציה כלכלית באזור
- יהפוך הבדלים דתיים ממקור לקונפליקט לבסיס לשיתוף פעולה

4. שילוב מרכיבי האסטרטגיה להתגברות על הפילוג החברתי

כל אחד מרכיבי האסטרטגיה התלת-רמתית המוצעת בעל ערך עצמאי, אך הסינרגיה ביניהם יוצרת אפקט חדש איכותי, המסוגל לשנות את המנגנונים העמוקים של הבועה האונטולוגית:

4.1. האפקט הסינרגטי של הגישה התלת-רמתית

ועדי שכונות:

- יוצרים ניסיון מעשי בשיתוף פעולה ברמה המקומית
- מסיטים את תשומת הלב מעימותים אידיאולוגיים למשימות קונקרטיות
- משקמים אמון חברתי באמצעות אינטראקציה ישירה

בנקאות הלכתית:

- מספקת בסיס פיננסי ליוזמות אזרחיות
- מחברת ערכים מסורתיים לצרכים כלכליים מודרניים
- מדגימה אפשרות לשיתוף פעולה בין גישות דתיות וחילוניות

אשכול אזורי אברהמי:

- מציע חזון מאחד לעתיד, החורג ממסגרת הדיכוטומיות הקיימות
- הופך אתגרים גיאופוליטיים להזדמנויות כלכליות
- ממצב את הייחודיות הלאומית כיתרון ולא כמחסום

4.2. מנגנוני השפעה על הבועה האונטולוגית

האסטרטגיה המוצעת משפיעה באופן יעיל על המאפיינים המרכזיים של הבועה האונטולוגית:

1. נגד אי-חדירות לרעיונות אלטרנטיביים:

- ועדי שכונות יוצרים ניסיון של אינטראקציה מוצלחת עם נושאי דעות שונות
- בנקאות הלכתית מדגימה אפשרות לשילוב גישות מסורתיות ומודרניות
- אשכול אברהמי מראה את היתרונות של שיתוף פעולה גלובלי

2. נגד דה-הומניזציה של נושאי דעות אחרות:

- אינטראקציה ישירה בוועדי שכונות הורסת סטריאוטיפים
- שיתוף פעולה כלכלי במסגרת בנקאות הלכתית יוצר אינטרסים משותפים
- דימוי הגשר הטכנולוגי מאחד קבוצות שונות סביב משימה משותפת

3. נגד "הידבקות" של דיכוטומיות מרכזיות:

- מעורבות ברמות שונות יוצרת זהות רב-ממדית
- סתירות ברמה אחת מפוצות על ידי שיתוף פעולה ברמות אחרות
- נוצרת מערכת קואורדינטות חדשה, החורגת מהעימותים הקיימים

אסטרטגיה מקיפה זו אינה מנסה "לנצח" או "לפייס" אונטולוגיות מתחרות, אלא יוצרת מרחב חדש לאינטראקציה ואופק חדש להתפתחות, בהדרגה הופכת את החלוקות הישנות לפחות משמעותיות.

5. המלצות

1. להביא לדיון בכנסת הצעת חוק להקמת ועדי שכונות בערים עם אוכלוסייה של יותר מ-50,000 תושבים
2. לקבוע מנגנוני מימון לוועדי שכונות, כולל:
 - מימון עירוני (0.5-1% מהתקציב העירוני)
 - מימון ממשלתי (100 ש"ח לתושב בשנה)
 - אפשרות לקבלת תרומות פרטיות דרך מעמד של עמותה
3. להקים צוות עבודה לפיתוח בסיס משפטי לבנקאות הלכתית בהשתתפות נציגי הכנסת, בנק ישראל, הרבנות ומומחים פיננסיים
4. לתמוך בבחינת 'בנקאות הלכתית' באמצעות הקואופרטיב הפיננסי "שותפות אברהמית" כפרויקט חלוץ ליישום עקרונות של כלים פיננסיים אתיים.

נספח: ניסיון בינלאומי

ועדי שכונות ומבנים דומים להם פועלים בהצלחה במדינות רבות בעולם:

- **גרמניה:** ועדות רובעים (Bezirksausschüsse) במינכן וערים גדולות אחרות
- **שבדיה:** מועצות רובעים (Stadsdelsnämnder) בשטוקהולם בעלות אוטונומיה משמעותית
- **צרפת:** מועצות שכונה (Conseils de quartier) פועלות בכל הערים עם אוכלוסייה של יותר מ-80,000 תושבים
- **ארה"ב:** מועצות קהילתיות (Community Boards) בניו יורק ומועצות שכונה (Neighborhood Councils) בלוס אנג'לס
- **רוסיה:** שלטון עצמי קהילתי טריטוריאלי (TOC) – גופי TOC זכאים להשתתף בחלוקת סובסידיות, לארגן פעולות לשיפור המרחב הציבורי ולהוציא לפועל פרויקטים באמצעות מענקים עירוניים ואזוריים.
- **אוקראינה:** גופי שלטון עצמי של האוכלוסייה (OCH) – ועדות שכונתיות, רחוביות ובנייניות בעלות מעמד משפטי, המבצעות חלק מתפקידי הרשות המקומית. גופים אלו פעילים במיוחד בקייב ובאודסה.

יעילותם של מבנים אלה מאושרת על ידי:

- העלאת רמת הפעילות האזרחית
- זיהוי ופתרון מדויקים יותר של בעיות מקומיות
- הפחתת מתחים חברתיים
- פיתוח תרבות של השתתפות אזרחית